GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 100. 23. Czerwca 1817.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Dokończenie (*przerwanego w przeszłym numerze naszey*) Reskryptu N. Pana do Stanów Galicyyskich:

§. 16.) Prawo nadawania indygenatu, ma wyłącznie do Stanów na Seymie zgromadzonych należeć; obowiązuiemy ie atoli:

a). Aby każdoczesnemu Prezesowi Naszego Galicyyskiego Rządu kraiowego, skoro im mianowanie iego ogłoszonem zostanie, bez żądania iakoweykolwiek bądź taxy, indygenat nadawały.

b). Aby Stany wszystkim owym, dla których nadanie indygenatu przeznaczemy, i których im tym końcem wymieniemy, dyploma indygenatu bezzwłocznie wydawały, i

c). z własnego wyboru nikomu indygenatu nie nadawały, kto przynaymniey stopnia Rycerskiego w Cesarstwie Naszem nie posiada.

Ażeby z resztą w przypadkach, gdzieby dowiedziono było, iż rozstrzygnienie próśb o nadanie indygenatu, bez żadney winy spóźnionego podania prośby przez proszącego nie zachodzą ey, ze strony zgromadzonego Seymu w nalezytym czasie nastąpić nie mogło, osoby o indygenat staraiące się od złych skutków niepozyskanego prawa indygenatu ochronić, upoważniamy Wydział kraiowy, aby się w takowych poiedyńczych przypadkach, przez Rząd kraiowy u Nas, o stosowne przedłużenie terminu do pozyskania indygenatu, nayuniżeniey wstawił.

Taxy za indygenat postanowiliśmy dla stanu Magnatów na Dwa Tysiące, a dla stanu Rycerskiego na Tysiąc Złotych Reńskich. Taxy te stanowemu funduszowi domestykalnemu poświęcone, maią się w takiey walucie opłacać, iaka na opłacanie tax, do rządowych Kass wpływaiących, w ogólności przepisaną będzie.

Wolność od opłacania tax indygenatu, oprócz przypadku wyżey pod a). wymienionego, tylko za szczególnieyszem zezwoleniem Naszem mieysce mieć może.

§. 17.) Co się tycze rangi, iaka się Naszym, na Seymie znaydować się maiącym Członkom Stanów, między nimi należy, stanowiemy co następuie:

Na środkowey i naywyższey części mieysca na odprawianie Seymu obranego, postawi się tron, nad którym Nasz potret pod baldakinem umieścić należy. Po prawym boku tronu, w ukośnym kierunku od onegoż, przeznaczamy mieysce dla Prezesa Stanów na osobnem krześle; po prawym boku iego w dalszym ukośnym kierunku, ma bydź postawiona osobna ławka dla Arcy-Dygnitarzów Królestwa, między którymi Katolicki Arcy-Biskup Lwowski obrządku Łacińskiego, pierwsze mieysce zaymować powinien.

Na lewym boku tronu, podobnież w ukośnym kierunku od onegoż, maią inni Arcybiskupi i Biskupi Nasi, godnością taynych Radców zaszczyceni, potem zaś owi, którzy tey godności nie piastuią, daley Prałaci, Opaci Infułaci, i Deputowani Kapituł katedralnych, w osobney ławce zasiadać.

Na prawym boku podobnież koło Prezesa Stanów, między ławką Arcy-Dygnitarzów, a stołem, wyznaczaią się mieysca dla Xiążąt, w osobney ławce.

Po prawym boku, za Dygnitarzami kraiowymi, maią tayni Radcy Nasi, którzy do żadney z powyżey wymienionych kategoryi nie należą, podobnież w osobney ławce mieysce zaymować.

Po nich następuią Członkowie seymowi stanu Hrabiów i Baronów, w poczet Szambelanów Naszych przyięci, a potem reszta Członków seymowych ze stanu Magnatów.

Na lewym boku, koło duchowney ławki, zasiędą Członkowie seymowi stanu Rycerskiego.

Na naynizszem mieyscu, na przeciwko krzesła Prezesa, maią nareszcie Deputowani mieyscy, a mianowicie tym razem Deputowani miasta Lwowa, w osobney ławce mieysca pozaymować.

§. 18.) Dyplomata szlachectwa, dawane Mieszkańcom Naszych Królestw Galicyi i Lodomeryi, iuż od lat kilkunastu tak się wydaią, i także w przyszłości tak wydawanemi będą, aby nie tylko w samych tych Królestwach, lecz w całem Cesarstwie Naszem ważnemi były.

A

Gdyby iednakże który, takowem dyplomatem obdarzony, chciał zostać Członkiem Stanów w inney iakowey Niemieckiey Prowincyi Naszey, musi się o indygenat w oneyże postarać; ponieważ bez takowego nie mógłby bydź uczestnikiem praw i prerogatyw Stanom teyże Prowincyi w ogólności, i każdemu Członkowi onychże w szczególności nadanych.

§. 19.) Co się tycze właściwości Sądu, przeznacza się dla Ciała stanowego Szlachecki Sąd Lwowski, iako Forum privilegiatum. Co do poiedyńczych Członków stanowych, pozostaie się przytem, co w temże Królestwie, równie iak i w innych Prowincyach Niemieckich, przepisano.

§. 20.) W dowód Naszego faworu i łaski nadaiemy Stanom tych Królestw, mieysce i głos na Seymie maiącym, prawo noszenia munduru stanowego, i oczekuiemy od wiernych Stanow Naszych propozycyi iego na kształt mundurów innych Prowincyi Naszych, a to według kolorów herbu Naszych Królestw Galicyi i Lodomeryi.

§. 21.) Seym będzie się z porządku raz w roku odprawiać, a dzień na to My wyznaczać będziemy. Listy do zjazdu na Seym wzywaiące, czyli Convocatoria do Arcy-Biskupów i Arcy-Dygnitarzy kraiowych, będą się od Nas samych, do innych zaś Członków stanowych, od Prezesa seymowego wydawać. W ważnych okolicznościach, także i oprocz zwyczaynego Seymu, iednakowoż tylko za Naszem zezwoleniem, zwołanie Stanów mieysce mieć może.

§. 22.) Pozwalamy naymiłościwiey, aby się przy zaszłem w roku 1787 wcieleniu Bukowiny do Galicyi, co do urządzenia Stanów, pozostało.

Przez to pełni się Nasza nayłaskawsza wola i postanowienie, i zostaiemy Wam z Cesarską i Królewską łaską przychylnymi.

Działo się w Naszem Cesarskiem głównem i stołecznem mieście Wiedniu, dnia trzynastego Kwietnia, roku Tysiącznego ośmsetnego siedmnastego, Panowania Naszego dwudziestego szóstego.

FRANCISZEK.
(L. S.)

Aloizy Hrabia Ugarte,
Król. Czeski naywyższy, i Arcyxiążęco-Austryacki pierwszy Kanclerz.

Prokopiusz Hrabia Lazanzky.

Jan Nep. Baron Geislern.

Z własnego naywyższego rozkazu Jego C. K. Apost. Mości:

Karol Widmann.

Następuiące Dominia i Gminy Cyrkułu Tarnopolskiego, przyczyniły się z patryotyzmu przez składkę do utworzenia prowincyalnego Instytutu na utrzymanie Inwalidów; iako to: Dominia: Borki 40 ZR., Boykowce 30 ZR., Hłatki 10 ZR., Płotycz, Nitreba i Hleszcz wa wraz z Gminami do nich należącemi, 130 ZR. 30 Kr.; Dominium Mszaniec z Gminami 96 ZR., Dominium i Gmina Dobrowody 54 ZR., Trembowelska Gmina Chrześciiańska i Żydowska 20 ZR., Dominium i Gmina Kupczyńce 60 ZR.

JX. Złotnicki g. k. Pleban w Halce 10 ZR.

Duchowieństwo g. k. obrządku Dziekanii Pomorzańskiey, w Cyrkule Złoczowskim, będąc przez swego przełożonego Dziekana, JX. Piotra Bohaczewskiego wezwanem, złożyło dla kraiowego Instytutu Inwalidow 44 ZR.

Które to patryotyczne ofiary nineyszem publicznie ogłaszaią się.

Wiadomości zagraniczne.

Brazylija.

O rewolucyi w tym Kraiu, (*o którey donieśliśmy iuż w numerze 98mym gazety naszey*) zawieraią ieszcze gazety Angielskie następuiące wiadomości:

Wypis listu Admirała Harvey, pisanego z Barbados d. 3. Kwietnia do Admiralicyi Londyńskiey: „Mnóstwo towarów Angielskich znaydowało się w Pernambuco, gdy tam rewolucya wybuchnęła. Pięć okrętów było niemi naładowanych, lecz żadnemu nie pozwolono wypłynąć. Jeden tylko okręt Rowena otrzymał takowe dozwolenie za wpływem P. Bowena. Wszystkie działa, broń i potrzeby woienne zabrano z rozmaitych okrętów w porcie stoiących, bez względu na ich banderę; użyto wielkiey ostrożności, aby się Murzyni nie zbuntowali, i w bezpieczne mieysca schowano broń, któreyby użyć mogli."

W Kuryerze Londyńskim czytamy następuiącą wiadomość z Pernambuco pod d. 18. Marca: „Wybuchnęła tu dnia 8go b. m. rewolucya, z powodu wydanego przez Wielkorządcę rozkazu względem uwięzienia kilku Officerów z dwóch pułków. Pułkownik iednego z tych pułków przybył do szałasów, chcąc uskutecznić wspomniony rozkaz; lecz został zabity od pewnego Kapitana, który przebił go szpadą. Takiż los spotkał Adjutanta Wielkorządcy, który wkrótce potem nadiechał. Oba pułki przyłączyły się do swoich Officerów. Sam Wielkorządca, wyniosł się z głownym Sztabem i kilku innymi Officerami do zamku

Brun, blisko o ćwierć mili od miasta; zaięli go nazaiutrz powstańcy bez odporu, wzięli w niewolą Wielkorządcę i Officerów iego, i odesłali na statku do Rio-Janeiro. Ustanowiono tymczasowy Rząd, złożony z 5ciu osób; zapowiedziano Rezydentom Angielskim, iż osoby ich i własność zostaią pod opieką tego Rządu. Wysłano Pana George z listami do Angielskiego Sekretarza Stanu interessów zagranicznych. Kilku tylko ludzi utraciło życie, i miasto zupełney używa spokoyności."

Inny list z Pernambuco pod dniem 28. Marca donosi: „Nie zaszły tu dotąd żadne późnieysze polityczne wypadki. Wyglądamy codzień wiadomości z Bahia, iakiey strony chwyci się ta Prowincya."

Wypis listu Ajenta Londyńskiey gospody Lloyds, pisanego z Lizbony d. 17. Maia: „Okręt Portugalski Camoens, płynący z Bengalu i Pernambuco, przywiozł wiadomość o rewolucyi, która w ostatniem mieście dnia 6go lub 7go Marca wybuchnęła, a którey naczelnikiem iest Józef Martins*). Powstańcy ogłosili niepodległość Prowincyi i tymczasowy Rząd ustanowili; włożyli także ambargo na wszystkie okręty Portugalskie, i zabrali wszelką własność Portugalczyków dla zabezpieczenia sobie nagrody za kroki nieprzyiacielskie, którychby przeciwko nim użyto. Okręt Camoens nie stał w porcie, lecz opodal, i dnia 17. Marca wyszedł pod żagle; słyszano tego dnia mocne strzelanie w mieście, co zapewne pochodziło z bitwy między stronnikami Królewskimi i powstańcami. Przybyło na tym okręcie kilku podróżnych, których przemagaiąca teraz strona wyprawiła. Pozwolono zagranicznym okrętom zawiiać i wypływać; zmnieyszono oraz opłatę cła od wywozu towarów osadniczych."

Statek pocztowy Riga przybył z Pernambuco do Weymutu (w Anglii), i przywiozł listy prywatne dochodzące do dnia 29. Marca. Potwierdzaią one wiadomość o szanowaniu własności Angielskiey i wolnem zawiianiu i wypływaniu okrętów Angielskich. Zdaie się, iż rewolucya tameczna iest tylko mieyscową. Wybuchnęła dnia 7. Marca, a dnia 29go nie było ieszcze żadnego związku z Prowincyami południowemi i północnemi. Wydano w ięzyku Portugalskim odezwę, w którey ogłoszono niepodległość Prowincyi Pernambuco, i zapowiedziano Rząd na liberalnych zasadach, zapewniaiący wolność sumnienia i t. d.

*) Ten Naczelnik rewolucyi w Pernambuco, iest rodowitym Portugalczykiem; bawił kilka lat w Londynie, i wielką posiada odwagę.

Odebrane w Londynie d. 30. Marca listy z Lizbony, dochodzą do d. 20. Maia. Wiadomość o rewolucyi sprawiła tam zaiste wielkie wrażenie; lecz nie poczytuią iey za tak rozciągłą, iak z początku. Nikt znakomitszych Portugalczyków nie złączył się z powstańcami. Rząd tymczasowy w Pernambuco składa się z Kupca Martins, iednego Xiędza, i dwóch Podofficerów. Kilka okrętów woiennych miało popłynąć z Lizbony do południowey Ameryki; iest domysł, iż z Rio-Janeiro posłano iuż okręty na trzymanie Pernambuco w zamknięciu.

Ludność w Brazylii wynosi 4 milliony dusz; w tey liczbie można rachować półtora miliona Murzynów, milion Indyanów, a resztę Europeyczyków. Ludność ta iest zbyt małą w stosunku rozległości Kraiu. Jest tam nie wiele miast, i trudne są związki, bo niemasz urządzoney poczty, gościńców i t. d.

Ameryka Hiszpańska.

Jenerał powstańców w południowey Ameryce Hiszpańskiey, San Martin, wyraża w rapporcie swoim o zwycięztwie w Chili i zaięciu stolicy St. Jago, iż w świetney bitwie, którą d. 12. Lutego z woyskiem Królewskiem stoczył, wycięto całą piechotę nieprzyiacielską i zabrano 600 ieńców, między którymi iest 32 Officerów; zdobyto oraz ogromne zapasy potrzeb woiennych, chorągiew pułku Chili i t. d.

Wypis listu z Buenos-Ayres pod d. 15. Marca: „Zdobycie Chili iest nayważnieyszym wypadkiem w rewolucyi nasze o Kraiu, i zapewnia nam niepodległość. Otwiera wielkie pole handlowi, i oddaie w ręce naszego Rządu 2 milliony talarów, za zabrane skarby Królewskie. Maiąc dziś mieszkańcy pod statkiem broni, mogą przedsięwziąć wyprawę do Limy. Ćwiczą iuż tym końcem 10,000 Chiliyczyków, a mnóstwo Officerów Francuzkich, przybyłych niedawno z północney Ameryki, przyięło służbę w tem nowem woysku."

Prezes Rządu w Buenos-Ayres, Jan Marcin de Puyredon, napisał d. 2. Marca do Jenerała Portugalskiego Lecor, iż gdyby pogróżkę swoią obchodzenia się z każdym, iako z rozbóynikiem, ktoby iakiego mieszkańca nieprzyiacielskiego nad rzeką Plata złupił lub napastował, chciał przywieśdź do skutku, w tym razie i wspomniony Prezes użyłby prawa odwetu względem każdego Portugalczyka, zostaiącego pod władzą iego Rządu.

Wielka Brytanija.

Rada gminna miasta Londynu uchwaliła d. 29. Maia większością 140 kresek przeciwko 23, ażeby obydwom Izbom Parlamentu podano prośbę przeciwko dłuższemu zawieszeniu aktu Habeas-Corpus. Dziennik ministeryalny Kuryer wyraża, iż zawsze litował się nad mądrością Panów Radnych miasta, a teraz litość zamienia w obrzydzenie. „Dobra (wyraża) była Rada P. Curtis, ażeby zaczekać wprzódy na postanowienie Parlamentu w tey mierze; wyszydzono go za to na Zgromadzeniu, i źle sądzono, iż wtedy byłoby iuż za późno. Brzydkich wyrazów użyto w prośbie, i tak powiedziano naprzód: Z naymocnieyszem uczuciem smutku i obawy dowiedziała się Rada gminna, iż Ministrowie Królewscy, w chwili domowey i zewnętrzney spokoyności, oświadczyli zamiar wniesienia w Parlamencie, ażeby zawieszenie aktu Habeas-Corpus przedłużono, coby osobistą wolność Ludu wystawiało na samowolność Ministrów Korony, bez żadney ich odpowiedzialności. Powtóre: Sądzi Rada gminna, że taki środek dla tego iedynie za potrzebny uznano, iż chciano przytłumić sprawiedliwe narzekanie Ludu, zasłonić nadużycia, i wprowadzić bezkarność; słowem, iż to należy do systematu, którym chcianoby zgnębić wolność Ludu i samowolny despotyczny Rząd ustanowić."

Dnia 28. Maia dano w Londynie zwyczayną ucztę na obchód rocznicy urodzin zmarłego Pitta. Spełniano liczne toasty, z pomiędzy których wniósł Hrabia Liverpool, pierwszy Minister, następuiący: Oby Rząd W. Brytanii nie odstępował nigdy zasad Pitta! Że zaś wniesiono także toast: Oby Protestanci mieli zawsze przewagę w Anglii! dla tego Lord Castlereagh i P. Canning, którzy nie dawno obstawali w Parlamencie za Katolikami, nie byli na tey uczcie.

Szwaycarya.

Gazeta Korrespondenta Warszawskiego z dnia 17go Czerwca, zawiera co następuie:

W iedney z gazet Niemieckich czytamy następuiący artykuł o Jenerale Tadeuszu Kościuszce, pod datą z miasta Szwaycarskiego Solury:

„Rok iuż minął, iak przemieszkuie w naszych murach prawdziwy Bohatyr Polski i Obrońca oyczystey wolności Tadeusz Kościuszko. Uważany on iest tu i w okolicach miasta naszego iako wspaniały dobroczyńca ubogich. Wszędzie cierpiącey ludzkości słodką niesie pomoc, nayczęściey przecież przez cudze ręce. Skoro się gdzie pokaże, otaczaią go licznie zebrani ubodzy i dzieci, iakby oyca swoiego. Dla poratowania prawdziwey nędzy objeżdża on wioski. — Aby się dokładniey przekonać o sposobie postępowania męża tego, przytoczemy następuiący urzędowy wypis:

Franciszek Xawery Amieth, przysięgły Rzeczypospolitey Solurskiey Notaryusz, ogłaszam, iż stanął przedemną dnia niżey wyrażonego Jenerał Tadeusz Kościuszko, przemieszkuiący teraz w Solurze, i rzecz następuiącą do protokółu podał:

„Powodowany tą czystą prawdą, iż poddaństwo przeciwne iest prawu natury i pomyślności kraiowey, oznaymuię, iako nazawsze znoszę poddaństwo tak z teraźnieyszych włościan, iako i ze wszystkich ich potomków w dobrach moich Siechnowicze, leżących w Polszcze w Województwie Brzeskiem. Ogłaszam przeto wszystkim tey włości mieszkańcom, iż od tey chwili są ludźmi wolnymi, i rzeczywistemi posiadaczami własności, które dotąd mieli. Uwalniam ich od wszystkich dawnych opłat, danin i osobistey służby bez wyłączenia, z których się dotychczas dziedzicowi dóbr i dworu uiszczać musieli."

Po takowym złożonym urzędowym akcie, oświadczył daley JW. Jenerał Kościuszko, iż dobra i dwór swóy Siechnowicze na teraz i późniey przekazuie swoiey siostrzenicy Pani Katarzynie Estkowey i iey potomkom. Co dla większey urzędowości JW. Jenerał, tudzież iego świadkowie, Pułkownik Franciszek Grimm, Członek wielkiey Rady Rady Soltey Solurskiey, i Xawery Zeltner, również Członek Rządu, własnym podpisem ztwierdzili.

Dan w Solurze d. 2. Kwietnia 1817.

(Tu następuią podpisy.)

Rozmaite Wiadomości.

W pismach publicznych Niemieckich czytamy co następuie: „Wydrukowano pisemko pod tytułem: Napoleon Jedyny, i przysłano dosyć znakomitą liczbę exemplarzy onego pewnemu księgarzowi Kopenhagskiemu. Gdy to pisemko ani literackiey ani polityczney wartości nie miało, i zdawało się być tylko dziełem pewnego stronnictwa dla dopięcia pewnych celów, przeto Policya Duńska, odebrawszy o tem wiadomość, zakazała ie sprzedawać i zagrabiła exemplarze oręż."